

Planbureau voor de Leefomgeving

Waar staat Nederland op weg naar een circulaire economie?

Integrale Circulaire
Economie Rapportage

2025

Mike Muller

*Planbureau voor de
Leefomgeving*

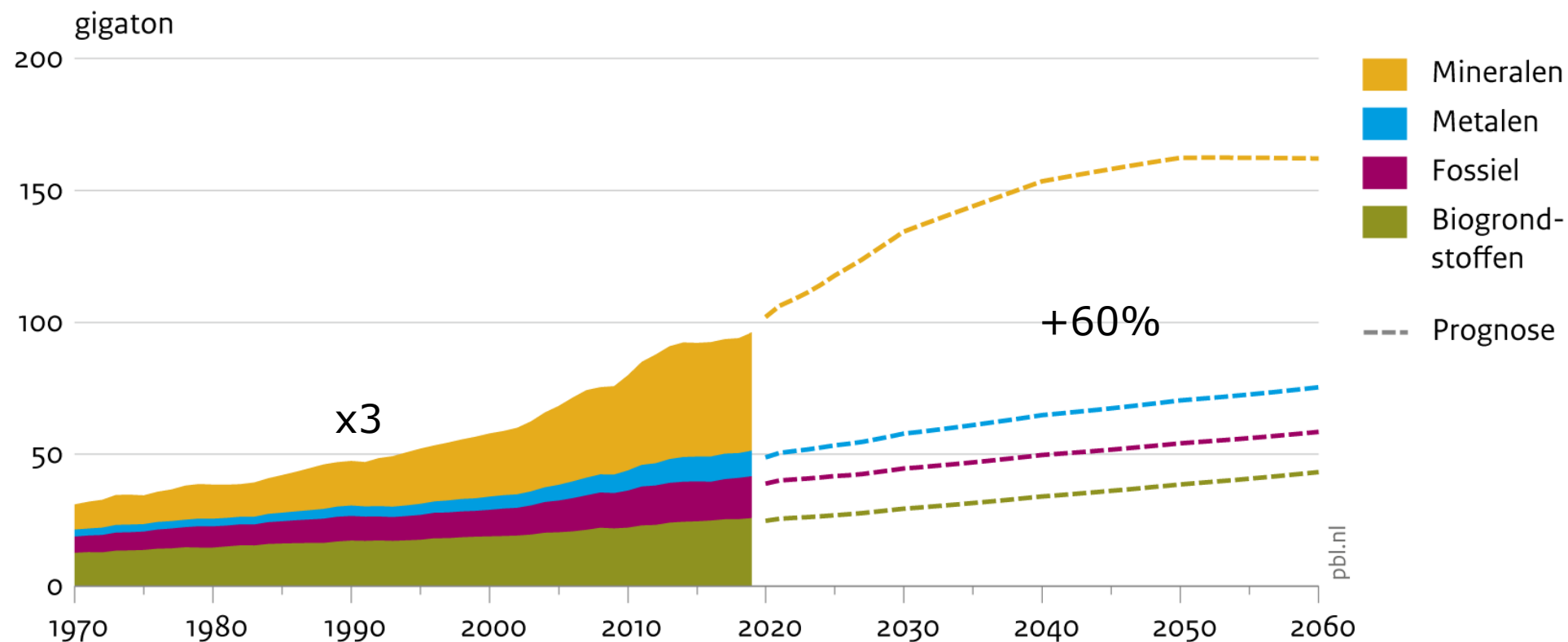
Agenda

- › Waarom is een circulaire economie belangrijk?
- › Waar staan we nu?
- › Welk beleid is nodig om doelen te behalen?

Waarom is een circulaire economie belangrijk?

Mondiaal grondstoffen gebruik 1970 - 2020

Bron: IRP 2024

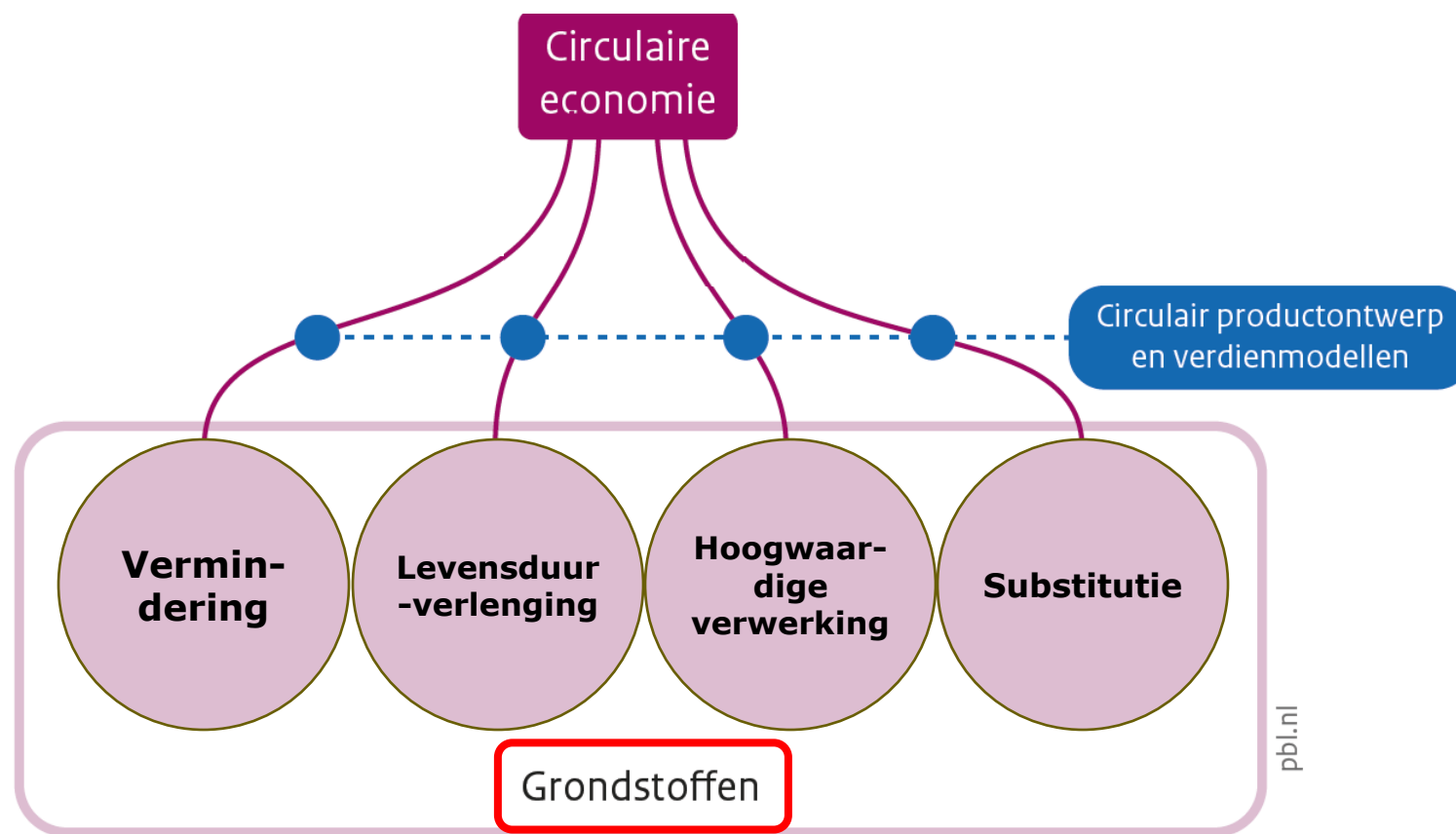

Waarom is een circulaire economie belangrijk?

Circulaire
economie

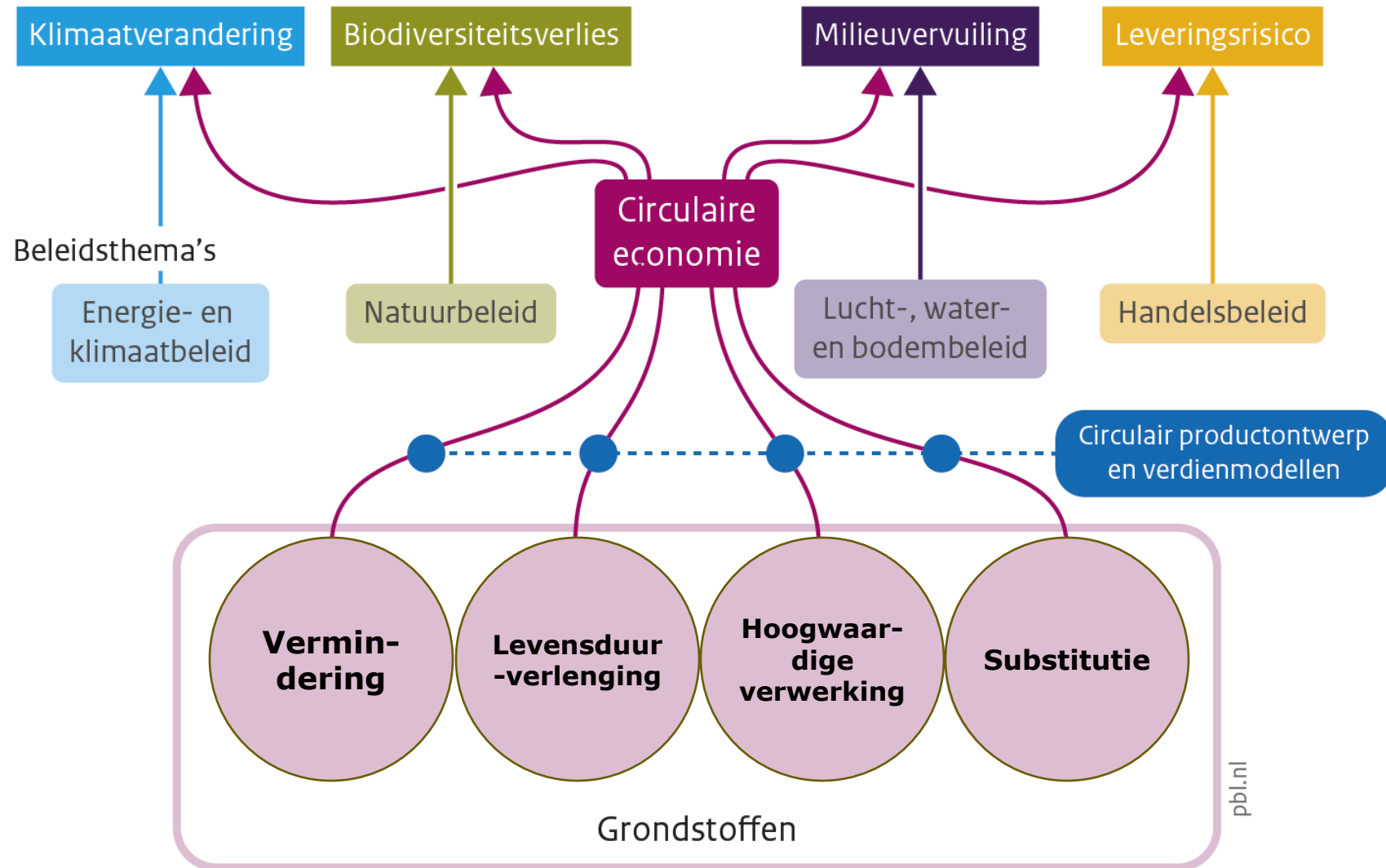

Waarom is een circulaire economie belangrijk?

Maatschappelijke opgaven

ICER schetst voortgang transitie in NL

- › Materiaalstromen, verandering in de maatschappij en bij beleid
- › Op verzoek van het kabinet
- › Kennisbasis maatschappelijk en politiek debat
- › Input actualisatie Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) door IenW

Planbureau voor de Leefomgeving

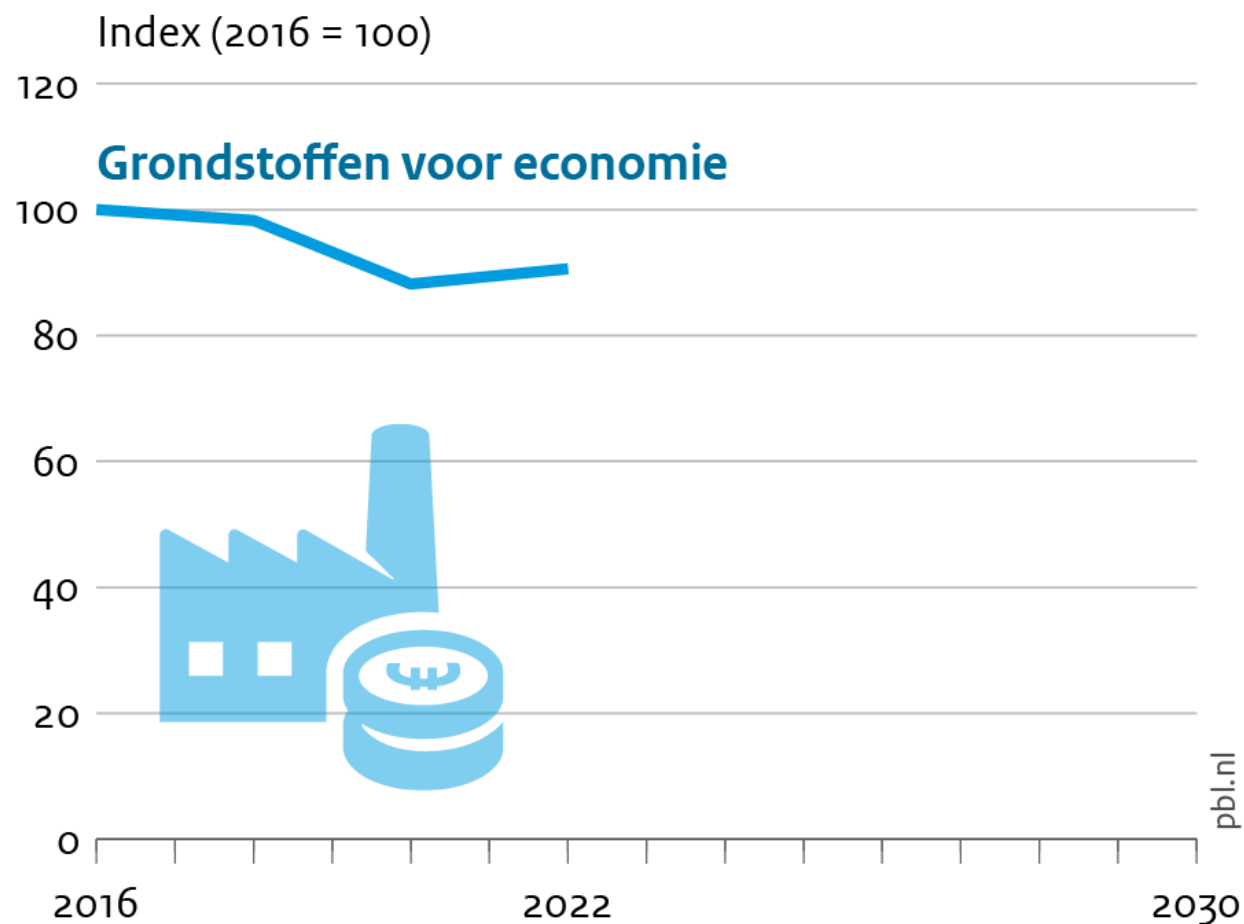
Waar staan we nu?

ICER 2025 Resultaten

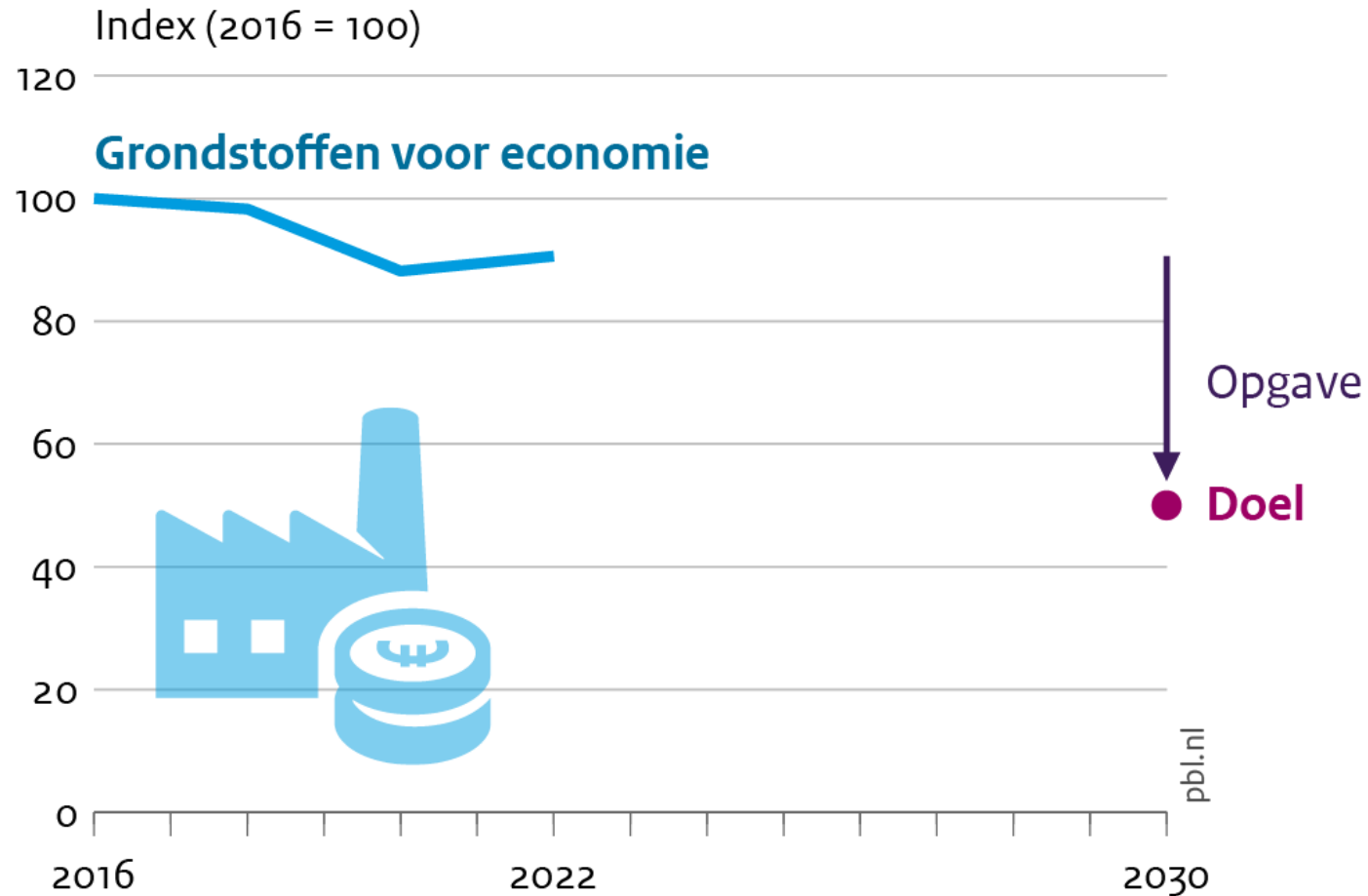

Grondstoffengebruik Nederland afgenomen...

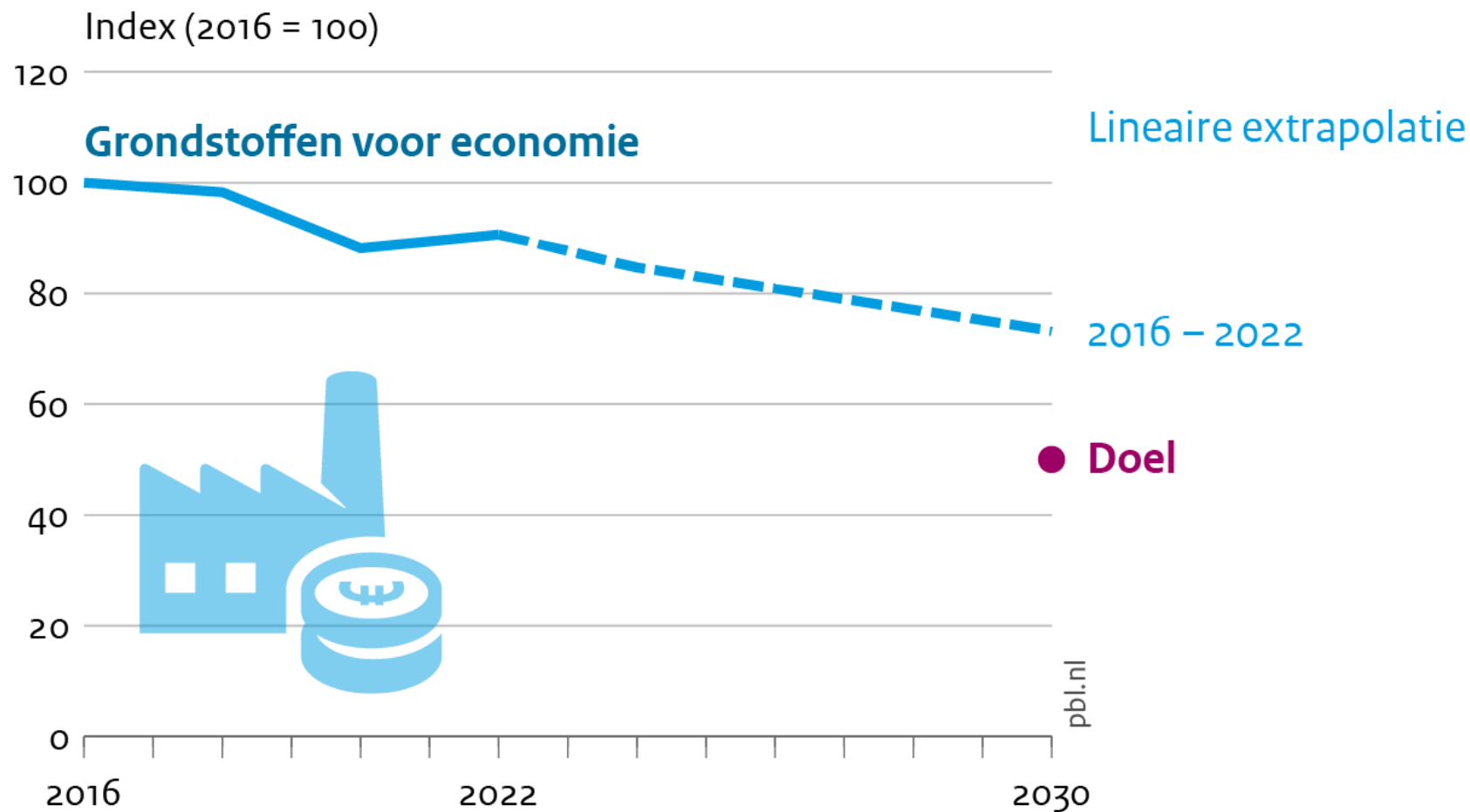

... maar halvering in 2030 onwaarschijnlijk

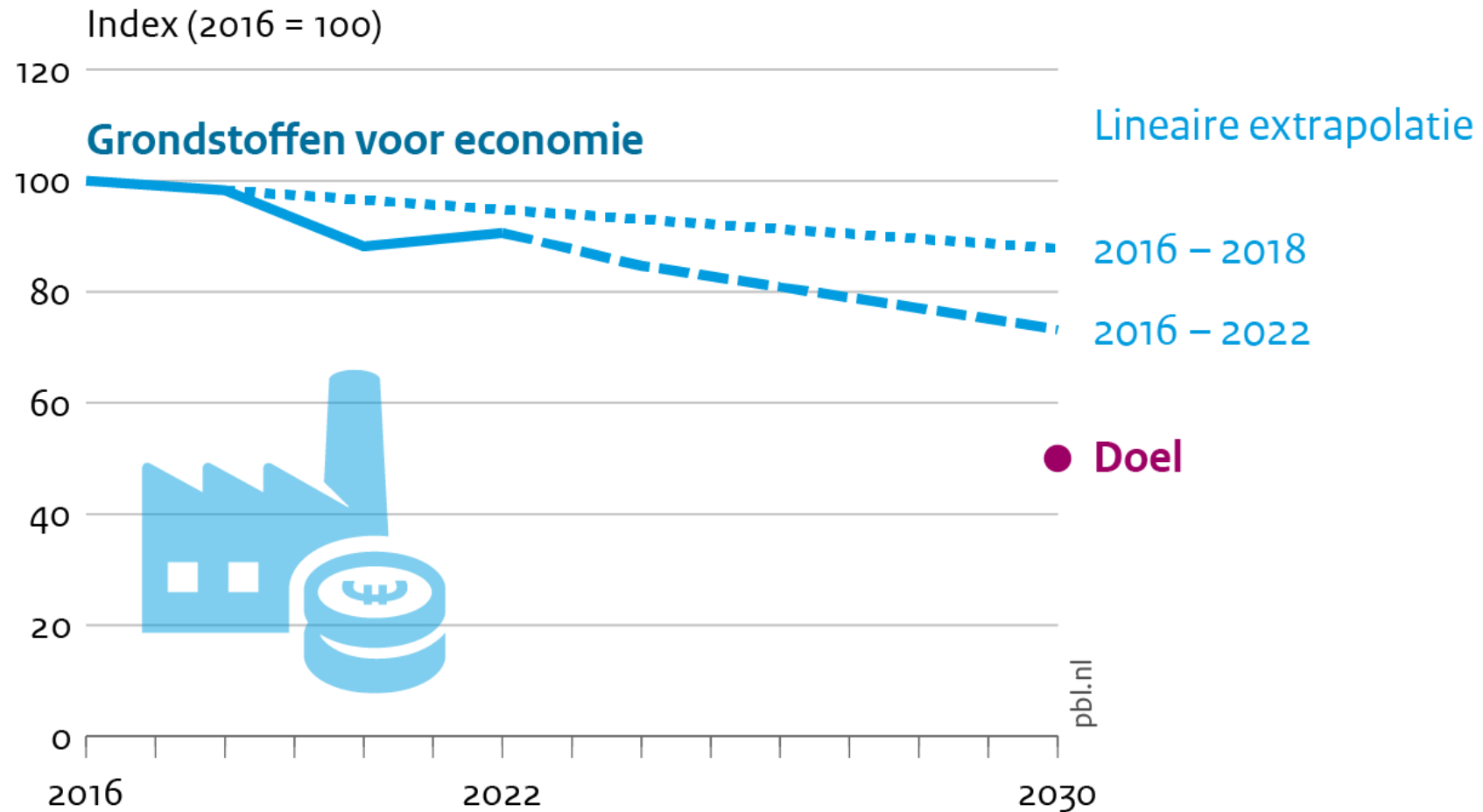

... maar halvering in 2030 onwaarschijnlijk

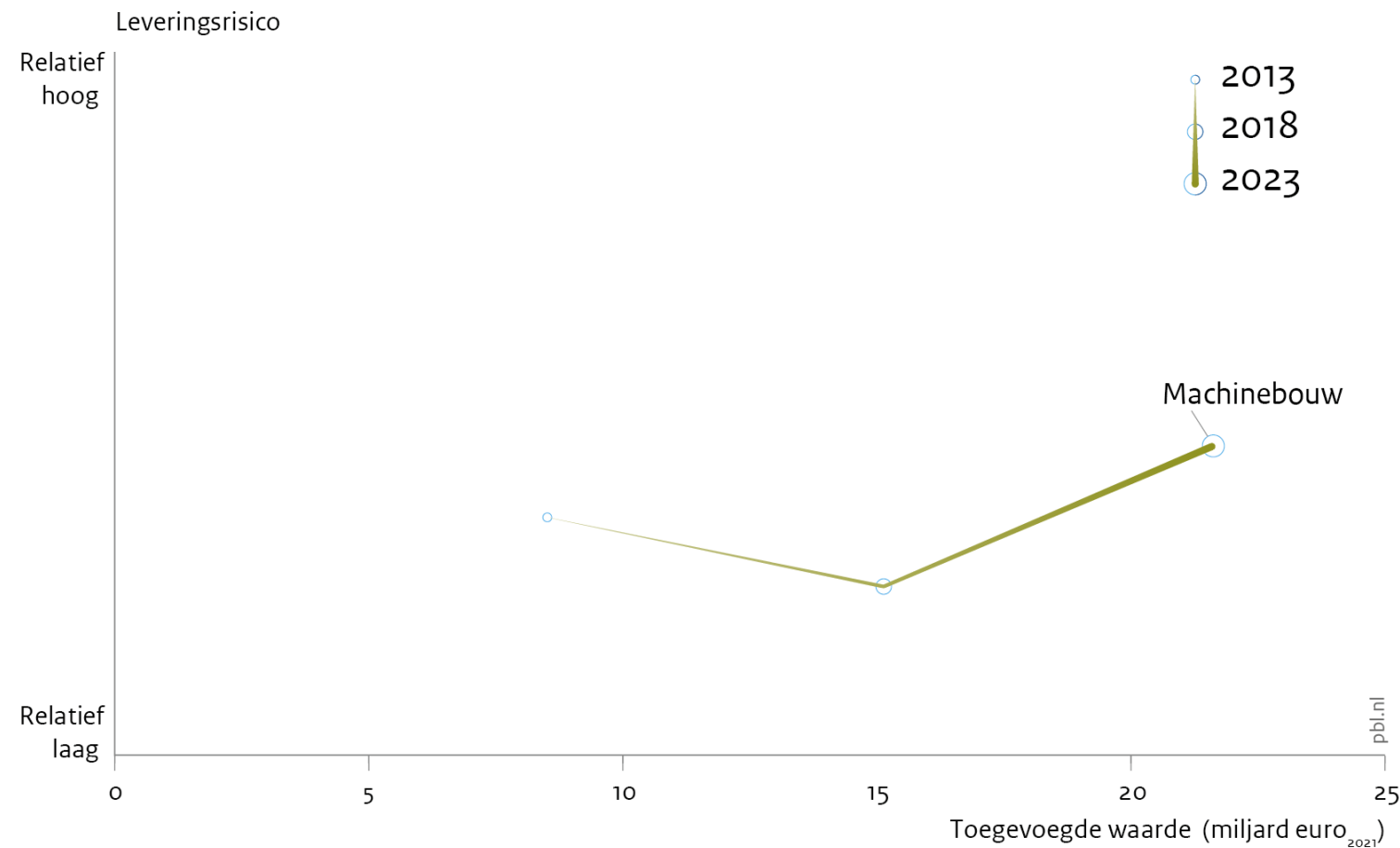

... maar halvering in 2030 onwaarschijnlijk

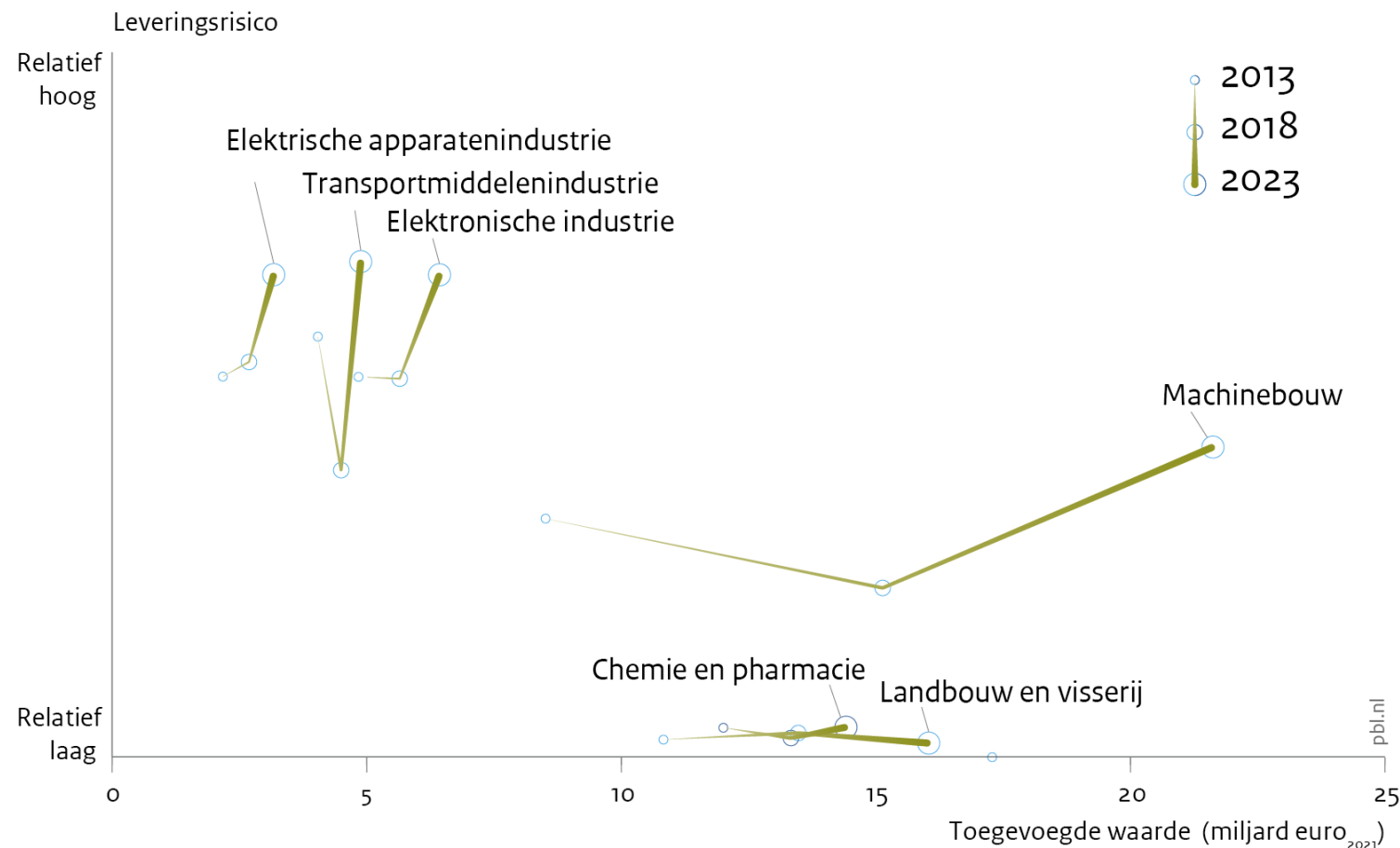

Leveringsrisico's in NL verder toegenomen

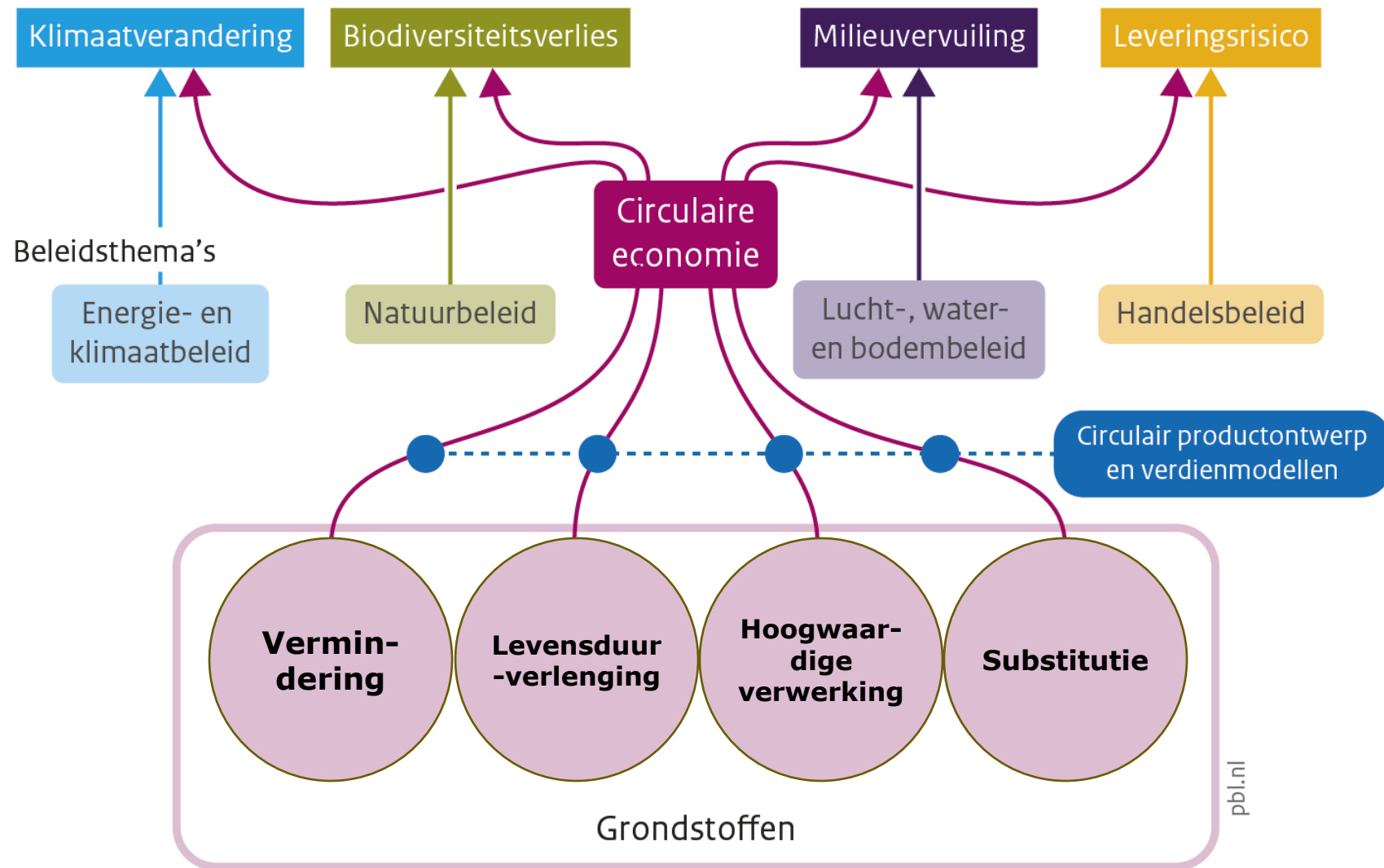
Leveringsrisico's in NL verder toegenomen

- Kritieke materialen cruciaal voor onder andere defensie, AI en hernieuwbare energie
- Nauwelijks recycling kritieke materialen in NL en EU

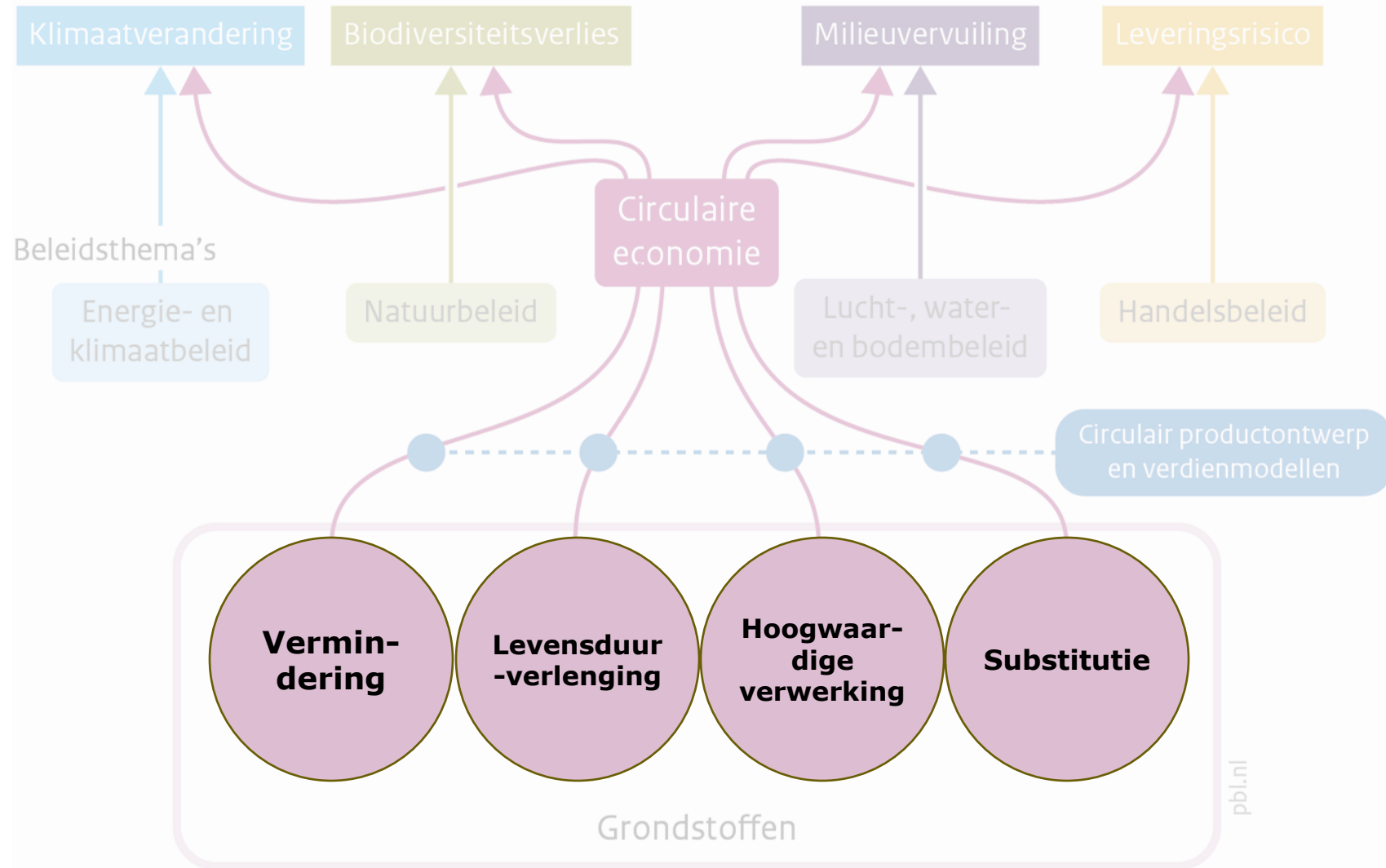

Maatschappelijke opgaven

Maatschappelijke opgaven

Hoofdtrend per circulariteitsstrategie

Vermindering
hoeveelheid
input

Consumptie nieuwe producten neemt toe

- Tussen 2016 en 2022 hoeveelheid elektrische apparaten verdubbeld

Levensduur-
verlenging
gebruiksfas

Verlies beperken
door hoogwaar-
dige recycling

Substitutie door
biograndstoffen of
minder schadelijke
grondstoffen

Hoofdtrend per circulariteitsstrategie

Vermindering
hoeveelheid
input

Consumptie nieuwe producten neemt toe

- Tussen 2016 en 2022 hoeveelheid elektrische apparaten verdubbeld

Levensduur-
verlenging
gebruiksfas

Levensduur van diverse consumentenproducten neemt af

- Trends naar fast fashion en fast furniture en nauwelijks toename hergebruik

Verlies beperken
door hoogwaar-
dige recycling

Substitutie door
biograndstoffen of
minder schadelijke
grondstoffen

Hoofdtrend per circulariteitsstrategie

Vermindering
hoeveelheid
input

Consumptie nieuwe producten neemt toe

- Tussen 2016 en 2022 hoeveelheid elektrische apparaten verdubbeld

Levensduur-
verlenging
gebruiksfas

Levensduur van diverse consumentenproducten neemt af

- Trends naar fast fashion en fast furniture en nauwelijks toename hergebruik

Verlies beperken
door hoogwaar-
dige recycling

Hoog stabiel recyclingpercentage (80%)

- Vooral laagwaardig, en totaal verbranding blijft op vergelijkbaar niveau

Substitutie door
biograndstoffen of
minder schadelijke
grondstoffen

Hoofdtrend per circulariteitsstrategie

Vermindering
hoeveelheid
input

Consumptie nieuwe producten neemt toe

- Tussen 2016 en 2022 hoeveelheid elektrische apparaten verdubbeld

Levensduur-
verlenging
gebruiksfasen

Levensduur van diverse consumentenproducten neemt af

- Trends naar fast fashion en fast furniture en nauwelijks toename hergebruik

Verlies beperken
door hoogwaardige
recycling

Hoog stabiel recyclingpercentage (80%)

- Vooral laagwaardig, en totaal verbranding blijft op vergelijkbaar niveau

Substitutie door
biograndstoffen of
minder schadelijke
grondstoffen

Substitutie fossiel door biograndstoffen

- Wel voor brandstoffen, niet voor bioplastics

Wat gebeurt er in de samenleving?

- › Middelen: toename totale CE-subsidies
 - vooral naar Recycling & R&D
- › Recycling in NL ook dominante circulariteitstrategie
 - Toch vallen plastic recyclers om
- › Alle circulariteitsstrategieën nodig

Hardnekkige belemmeringen

- Beperkte marktforming:
 - Milieuschade onvoldoende beprijd
 - Wet- en regelgeving loopt achter
 - Financiering mkb lastig
 - Circulaire keuze is vaak nog duur en lastig voor de consument

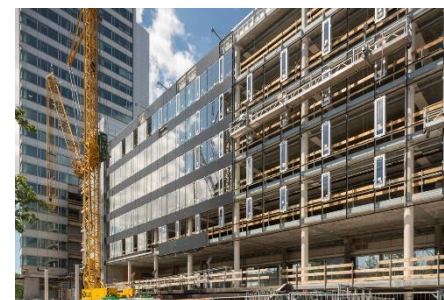

Welk beleid is nodig om doelen te behalen?

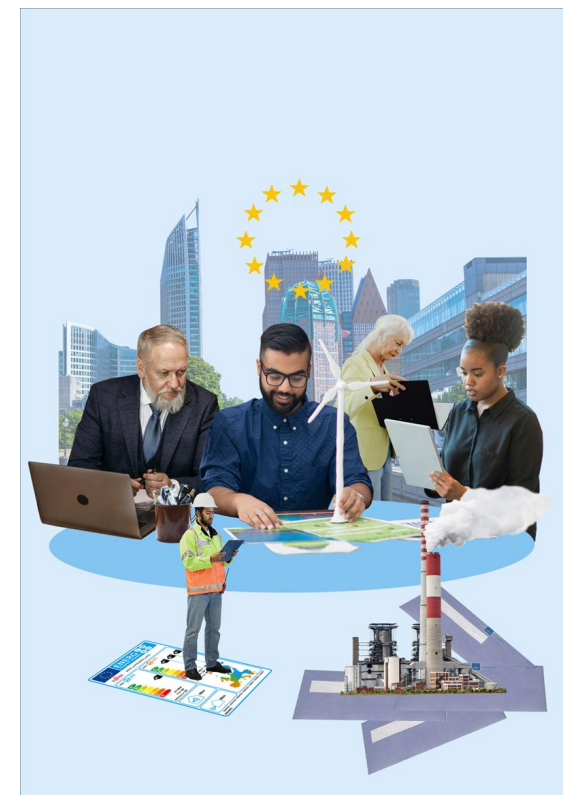
Nu inzetten op circulaire oplossingen biedt kansen

- Nederland heeft een goede uitgangspositie
 - Veel kennis en ervaring over recycling, productontwerp en verdienmodellen
- Circulaire oplossingen meenemen bij investeringen in woningbouw en hernieuwbare energie, zoals:
 - Optoppen en splitsen van woningen
 - Eisen stellen aan ontwerp van windturbines

ICER 2025 aanbevelingen

- › Zet in op instrumenten met grote effecten
 - Circulair inkopen en aanbesteden wegen (GWW)
 - Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) uitbreiden
- › Versterk sturing en zorg voor voldoende bevoegdheden en middelen
- › Blijf inzetten op ambitieus Europees CE-beleid
 - Bijv. uitwerking ESPR en PPWR

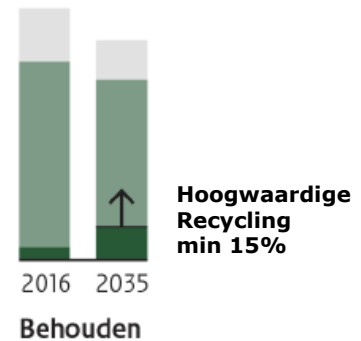
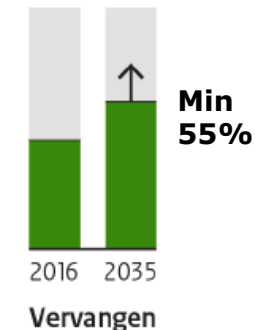
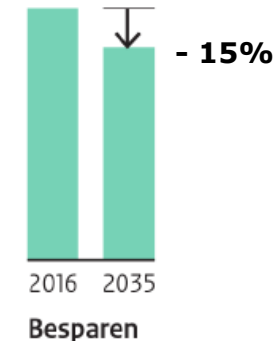

Actualisatie NPCE (oktober 2025)

- › Nieuwe doelen voor 2030 en 2035
- › Tafels: ketenoverleggen per productgroep

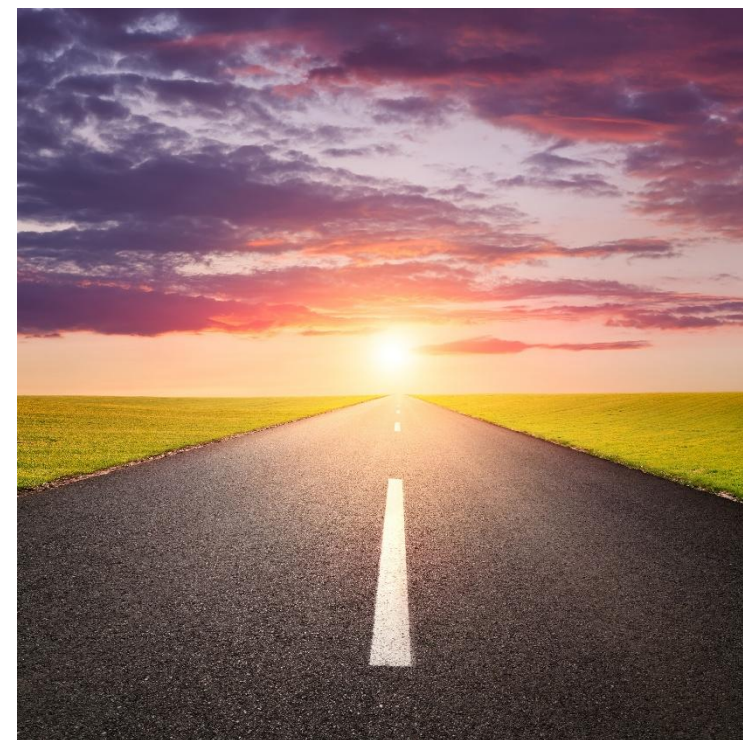
- › Reflectie PBL:

- Vooral voorstellen en plannen
- Niet voldoende om substantieel marktvraag aan te jagen
- Financiële middelen worden minder en stevige instrumenten ontbreken
- Nu besluitvorming nodig over adviezen Plastic Tafel

Tot slot

- › Grondstoffen verminderen cruciaal → Circulaire Economie biedt in veel opzichten een oplossing
- › Besluiten overheid zijn nodig om transitie te versnellen:
 - Normeren: marktcreatie → minimum aandeel recyclaat?
 - Subsidies: circulaire bedrijven laten groeien en/of overeind houden
 - Beprijzen: Europese heffing op fossiel grondstoffengebruik?
 - Prioriteit: circulaire economie krijgt minder aandacht dan andere dossiers

Mike Muller
*Planbureau voor de
Leefomgeving*

Planbureau voor de Leefomgeving

**Integrale Circulaire
Economie Rapportage**
2025

<https://www.pbl.nl/icer-2025>

Meer informatie op
icer.pbl.nl

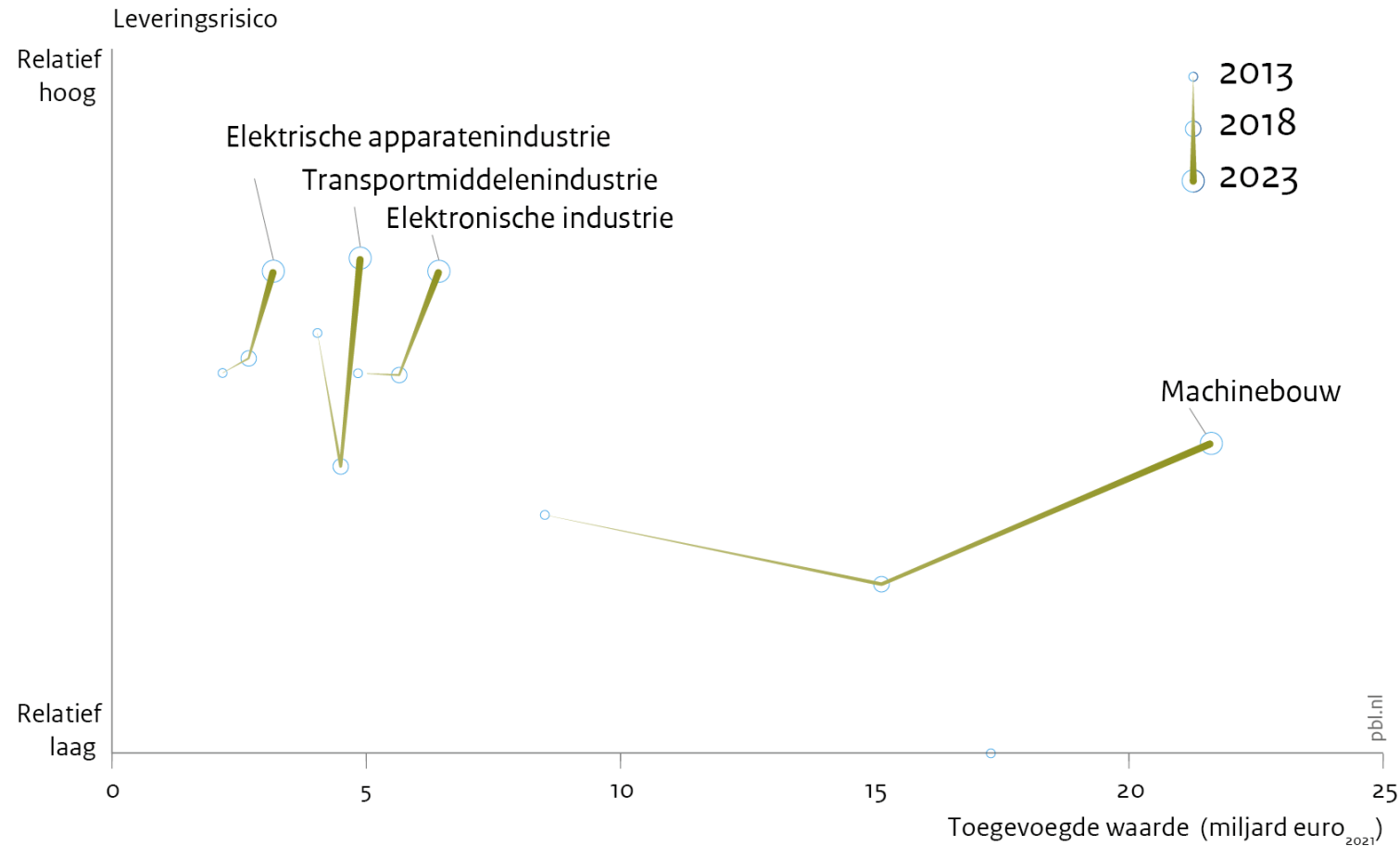

Back-up slides

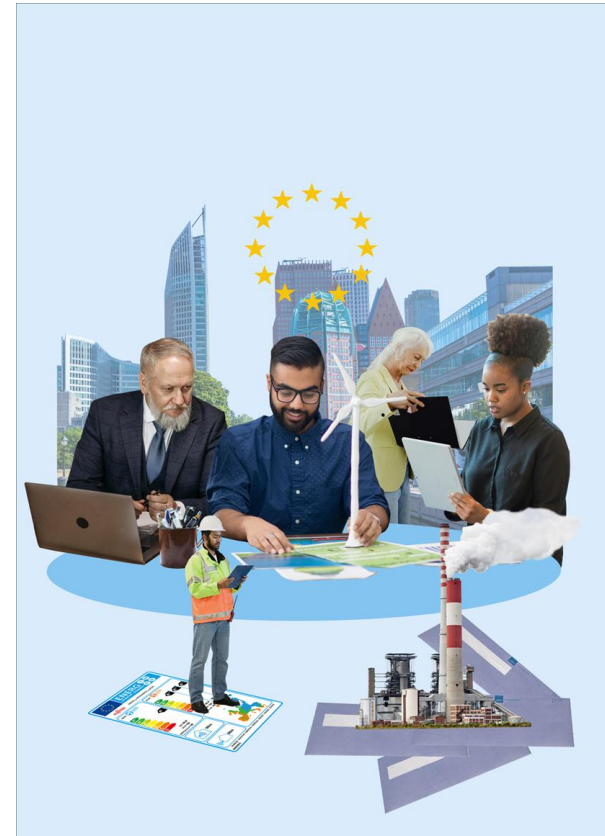

Leveringsrisico's in NL verder toegenomen

Versnellen transitie vraagt stevig CE-beleid

- › NPCE uitwerken en implementeren
 - Doelen, instrumenten en sturing
- › Stevigere nationale eisen aan instrumenten
 - UPV en circulair inkopen: aandeel recycklaat en hergebruik
- › Blijf inzetten op ambitieus Europees CE-beleid
 - Uitwerking productwetgeving bij de Ecodesign-verordening
 - EU-heffing op primaire fossiele grondstoffen voor plastics

In productie: ICER 2027

- › Nieuwe Productgroepanalyses
 - Klimaatinstallaties
 - Elektronische apparaten
 - Textiel
- › Voortgang meten o.b.v. 3 nieuwe CE-doelen
- › Special over biograndstoffen

